

Plenum

Torsdag 20.4.2017 kl. 16.00—19.45

2.3. Muntlig fråga om de nya tillväxttjänsterna (Kari Uotila vänst)

Muntligt spörsmål MFT 54/2017 rd

Muntlig frågestund

Talman Maria Lohela: Nästa fråga, ledamot Uotila.

Debatt

16.33 **Kari Uotila vas:** Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Lindström viittasi aiemmin täällä tähän tulossa olevaan kasvupalvelu-uudistukseen. Ne tiedot, mitä meillä täällä oppositiossa vasemmalla laidalla on ainakin siitä ensimmäisestä versiosta, joka on ollut lausunollakin ja valmistelussa, ovat käytännössä tarkoittaneet sitä, että kun sote-uudistus on aikamoinen yksityistämishanke, niin työvoimapalveluiden osalta tämä on suhteellisesti vielä enemmän sitä. Elikkä maakuntien rooli ja maakuntien viranomaisten rooli työttömien auttamisessa, palvelemisessa ja kohtaamisessa oli ainakin siinä versiossa kokonaan jätetty pois. No, nyt on kuultu, että TEMissä olisi havaittu se kritiikki, jota ympäri maata on tullut tähän uudistukseen, ja oltaisiin jotain korjaavia liikkeitä tehty, mutta kysyisin: aiotteko turvata sen, että työttömät saavat laadukkaita, heitä todella auttavia ja palvelevia julkisia palveluja riittävästi myöskin jatkossa tämän uudistuksen astuessa mahdollisesti voimaan?

16.34 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Koko tämän uudistuksen tavoite on se, että työttömät ihmiset saavat parempia palveluja kuin tähän saakka, eikä tämä ole mikään yksityistämishanke. Yksityiset ja julkiset toimijat tekevät yhteistyötä, ja voi olla, että ne sparraavat toisiaan, ottavat toisiltaan hyviä käytäntöjä ja tällä lailla yksilö, se työtön, hyötyy. Se on tässä se idea. Mutta jos te kysytte, kuinka valmis konsepti tässä on, niin eihän tämä tapahdu niin, että 2019, naps, silloin on kaikki valmiina. Voi olla, että tässäkin harjoituksessa, niin kuin sotessa, menee vielä pitkään ennen kuin meillä on valmis konsepti. Mutta tavoite on nimenomaan se, että pitkäaikaistyötön tai työvoimaa tarvitseva saa palveluja ja saa niitä palveluja laadukkaasti ja joka puolella maata.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tähän, ilmoittautumaan.

16.35 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Te, ministeri Lindström, sanoitte aikaisemmin tässä kyselytunnin aikana, että kaikkien pitää näihin talkoisiin osallistua, varsinkin hyväosaisten. Nyt kun kehysriihi, puoliväliriihi on tulossa, se, mikä pohdituttaa hyvin monia tämän uudistuksen myötä, on, käykö tässä niin, että tal-

Punkt i protokollet PR 40/2017 rd

koisiin pannaan osallistumaan entistä enemmän työttömät, jotka joutuvat entistä ahtaammalle.

Jos mietitään niitä päätöksiä, mitä hallitus on tähän mennessä tehnyt, niin kiky-sopimuksella pakotettiin pienipalkkaisilta julkisen alan työntekijöiltä 30 prosenttia lomarahasta pois, työttömiltä, eläkeläisiltä, opiskelijoilta, sairailta ja lapsiperheiltä on leikattu, mutta sen sijaan suurituloisten verotusta on kevennetty. Nyt kysymys kuuluukin: kun teidän mukaan, ministeri Lindström, kaikkien pitää näihin talkoisiin osallistua, varsinkin hyväosaisen, niin miten hyväosaiset nyt ovat kehysriihessä osallistumassa talkoisiin — itse asiassa ensimmäistä kertaa?

16.36 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin, jos lähdetään siitä, kun te sanoitte, että laitetaan työttömät entistä enemmän ahtaalle. Ei laiteta, vaan tavoite on se, että autetaan ihmisiä. Tämä teidän retoriikkaanne tietysti varmaan puree joihinkin, mutta kyllä meidän tavoitteemme on se, että ihmiset saavat apua ja autetaan ne ihmiset takaisin sinne työelämään, samalla tunnistaen sen, että siellä on ihmisiä, jotka eivät välttämättä avoimille työmarkkinoille ikinä tule työllistymään. Tämä on mahtava ongelma, mitä me olemme tässä ratkaisemassa, ja kuten sanoin, tämä ei millään tempuilla ratkea.

Kun sanoin, että tähän pitää osallistua kaikkien sen mukaan, mikä heillä on kantokyky, niin viittasin tietysti siihen keskusteluun, mikä on myös siellä puoliväliriihessä ja mitä äsken käytiin, että yritystukia tarkastellaan. Olen itse aika lailla vakuuttunut, että sieltä tulee myös jotakin työnantajapuolelle. Näinhän tämän täytyy mennä. Eihän tämä voi olla koko ajan niin, että toinen puoli antaa ja toinen ottaa.

16.37 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen kaavailmassa mallissa tulevaisuudessa, jos järjestöt haluavat tarjota työvoimapolitiittisia palveluja, heidän pitää ottaa yhtiömuoto. No, käytännössä tämä tarkoittaa, että ne työttömät, jotka nyt ovat vapaaehtoisina toimineet näissä yhdistyksissä — kun ei ole töitä, niin on mukavaa, että on jotakin järkevää tekemistä päivien täytteeksi — eivät siellä enää voisi toimia menettämättä työttömyysturvaansa. Toisaalta jos järjestöt taas eivät omaksu yhtiömuotoa, ne eivät voi jatkossa tarjota palkkatukipaikkoja. Meillä ainoastaan järjestöissä on mahdollista saada 100 prosentin palkkatuki, mikä on äärimmäisen tärkeää just niille osatyökykyisille, joidenka työllistymisestä ministerikin on kovasti huolissaan. Kysymykseni kuuluu: Pääsevätkö jatkossakin työttömät mukaan kansalaisjärjestötoimintaan? Säilyykö 100 prosentin palkkatuki edes siellä järjestökentässä?

16.38 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! 100 prosentin palkkatuki säilyy sillä reunaehdolla, että siellä on 3 000 se katto — senhän me olemme laittaneet sinne sen takia, että tämä 100 prosentin palkkatuki on sitä kaikkein kalleinta. Meitä kiinnostaa se, mitä tällä palkkatuella saavutetaan: siellä on tietenkin tätä kuntouttavaa puolta mutta myös sitä ajattelua, että tämä ihminen pääsisi joskus oikeisiin töihin. Tämähän on se idea. Tässä järjestelmä ei ole toiminut — en sano, että se olisi pelkästään epäonnistunut, mutta se voisi olla parempi — ja siksi me teemme näitä uudistuksia, että saataisiin tämä polku eteenpäin, niin että ihmiset pääsisivät oikeasti oikeisiin töihin. Sen takia me olemme puuttuneet tähän valtiolle kaikkein kalleimpaan, tähän 100 prosentin palkkatukeen. Se on ikävää näitten järjestöjen kannalta, tiedän sen, mutta sieltä

Punkt i protokollet PR 40/2017 rd

päästä me olemme aloittaneet, ja olemme kertoneet tämän hyvissä ajoin myös näille järjestöille itselleen ja haastaneet niitä itseään katsomaan omaa toimintaansa. Eihän tämä voi perustua loputtomasti siihen, että se on aina veronmaksaja, joka tukee tätä toimintaa.

16.39 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa aikaisemmin SDP ja vasemmisto ottivat kovasti esille sitä, että hallitus laittaa työttömät ahtaalle ja vain tekee leikkauksia ja heikennyksiä, ja esitettiin muun muassa nämä kolmen kuukauden välein tapahtuvat haastattelut. Itse olen kyllä asiantuntijakuulemisessa kuullut, että siitä on tullut nyt jo hyvää palautetta: On löydetty ihmisiä, jotka ovat olleet aivan väärässä paikassa ja joita ei ole aiemmin tavattu. He ovat nyt ohjautuneet esimerkiksi terveydenhuollon piiriin ja kuntoutuksen piiriin. He ovat olleet väärässä paikassa. En tiedä, miksi tätä kutsutaan heikennykseksi. Tästä ollaan erittäin tyytyväisiä.

Meillä oli eilen käsittelyssä myöskin täydennyskoulutus rakennustyömaille. Siellä on tällä hetkellä työttömyyttä ja tarvetta taas koulutetulle työväelle. Tässä yksi hyvä esimerkki. Ja kerroitte, ministeri Lindström, ennen pääsiäistä, että mahdollisesti myös ensimmäisen työntekijän palkkaamista tullaan helpottamaan.

Täällä on paljon hyviä asioita, ja nyt täällä on tänään nostettu vain kaikkia huononnuksia. Voisitteko kertoa jotakin, mitä on tulossa? [Eero Heinäluoma: Hyvä kysymys!]

16.41 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä siellä on myös tämä ensimmäisen työntekijän palkkaamisen helpottaminen puntarissa, kun me puoliväliriihessä pohdimme näitä asioita. Esityksiä on tullut, muun muassa tämmöinen Yksinyrittäjän palvelupaketti — yrittäjästä työnantajaksi -hanke. Tämä on siellä puoliväliriihessä tarkastelussa, ja siellä tehdään sitten päätös ja linjaus siitä, millä lailla mennään eteenpäin. Samalla on tämä Maria Löfgrenin ja Harri Hellsténin raportti itsensä työllistäjän aseman parantamisesta. Se on puoliväliriihessä käsittelyssä.

Tämä, mihinkä edustaja Meri viittasi, tämä ohjautuvuus ja se, että ihmiset ovat oikeassa paikassa, on juuri se syy, minkä takia me olemme näitä muutoksia tekemässä. Kaikki, jotka ovat tähän työvoimapolitiikkaan yhtään perehtyneitä, tietävät, että tämä meidän järjestelmämme ei toimi. Ihmiset ovat väärässä paikassa, heille tarjotaan vääriä palveluita, ja tämän takia täytyy tehdä muutoksia.

Ja muuntokoulutuksesta vielä sen verran, että sitä ollaan miettimässä. Sitä kannattaa laajentaa muuallekin kuin rakennusosalalle ja tehdä meille tällainen notkea tapa reagoida näihin työvoimapulaongelmiin.

16.42 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivon, että hallitus kuitenkin tunnistaa sen, että nämä järjestöjen työllistämistoimet ovat usein niitä, joilla ehkäistään ihmisten ajautumista pitkäaikaistyöttömyyteen ja joiden avulla sieltä voidaan myös nousta pois, ja osatyökykyisten ja välityömarkkinoiden kohdalla niiden rooli on aivan keskeinen. Se ei ole hyvä suunta, että uusilla vastikkeellisuuksilla, pakoilla, rajoituksilla, patistelulla heikennetään tätä järjestöjen roolia, jossa he voivat nostaa ihmisiä sieltä vaikeista tilanteista. Nyt ministeri Lindströmin toivon vielä vastaavan siihen, että tämä ei ole teidän tavoite, vaan varmistetaan se, että järjestöjen rooli välityömarkkinoiden kehittämisessä voi säilyä jatkossakin vahvana, ja että kiinnitätte tähän huomiota.

Sitten kysyisin myös pääministeri Sipilältä: Kun tuossa vaalien alla kyselytunnilla ministeri Orpo lupasi, että jos tehdään työllisyystoimia, niin ne eivät heikennä heikompiosais-

Punkt i protokollet PR 40/2017 rd

ten tai pienituloisten asemaa, vaan jos siellä tehdään rakenteellisia muutoksia, ne rahat ohjataan näitten ihmisten auttamiseen sitten jollain toisella tavalla. Tämähän on iso periaatteellinen kysymys, lähteekö hallitus helpottamaan työllistymistä lisäämällä työnteon kannattavuutta niin, että se auttaa ihmisiä kasvattamaan ansioitaan, [Puhemies koputtaa] vai aiotteko rajoittaa ihmisten tukia. Mikä on ministeri Sipilän vastaus tähän kysymykseen, [Puhemies koputtaa] autetaanko ihmisiä vai rajoitetaanko?

16.43 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kysyjä, edustaja Niinistö, kiinnitti huomiota nyt näiden järjestöjen rooleihin jatkossa. Kuten sanoin, on asetettu tämä reunaehto, että 3 000 on katto tälle 100 prosentin palkkatuelle. Mutta kyllä, itse tunnistan ja tunnustan näitten järjestöjen hyvän roolin. Ne ovat tehneet tosi tärkeää työtä nimenomaan siinä kohtaa, että ne ihmiset pysyvät edes josakin kunnossa, että on jotain järkevää tekemistä, ja sille totta kai hallitus antaa ison arvon jatkossakin. Ja "osatyökykyiset töihin" on yksi hallitusohjelman kirjaus, jota me yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa sitten viemme eteenpäin. Välityömarkkinat ovat erittäin tärkeitä, mutta nimenomaan sillä ajatuksella, että pitää olla polku eteenpäin. Siksi puhutaan välityömarkkinoista, että se olisi siirtymä toivottavasti sitten avoimille työmarkkinoille, ja tämä pitää saada pelaamaan nykyistä paremmin, ja tätä hallitus tietysti tavoittelee.

16.44 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmasti ministeri Orpo on täällä puhunut viisaita silloin kun olen ollut itse pois, ja pystyn vahvistamaan jälkikäteenkin sen viestin. Eli lähtökohta kehysriiheen on se, mikä on ennalta kerrottu, että 4 miljardin säästökokonaisuuden lisäksi ei haeta lisää finanssipoliittisia kiristystoimia, vaan me nyt katsomme näitten tehtyjen toimien vaikutukset ja kaikin tavoin pyrimme kiihdyttämään tätä positiivista työllisyyden ja talouden kehitystä, mikä on nyt saatu aikaiseksi. Eli tämä on kaiken lähtökohtana, ja niin kuin ministeri Orpo on kertonut, jos tulee uudelleenkohdentamisia, niin niillä ei tosiaankaan haeta siihen kokonaisuuteen leikkauksia, vaan uudelleenkohdentamisen tarkoituksena on sitten saada rakenteellisia muutoksia aikaan. Tämä sama koskee yritystukien kokonaisuutta.

Frågan slutbehandlad.